

a járási művelődési otthonhoz tartozó művészeti együttesek falura küldésére szorítkozik, mert az egyéb szervezési kérdések többnyire a járási felügyelőre háramlanak. Ez a felemás helyzet *lényeges akadálya* a hálózat egységes módszertani irányításának.

A tanácskozás résztvevői kimondták, hogy nélkülözhetetlen egymás munkájának ismerete az együttműködéshez. *Győri Erzsébet* (Borsod megye tanácsa) véleménye szerint mindenekelőtt az együttes továbbképzés feltételeit kell megteremteni, a népművelési területnek azonban még nincs kidolgozott tanterve.

A falusi intézmények együttműködése

Szónyi László, a Miskolci Megyei Könyvtár igazgatója a két intézmény kívánatos együttműködésének akadályairól szólva felhívta a figyelmet arra, hogy Borsod megye falvaiban túlnyomó többségükben heti két, legfeljebb 4 órát nyitvatartó könyvtárak működnek. Amíg tehát mind a könyvtári, mind a művelődési intézmények munkája nem ér el egy bizonyos színvonalat, az együttműködés csak papíron valósulhat meg.

Gönyei Antal főosztályvezető helyettes azzal zárta le a vitát, hogy a gyakorlati

munkát mindig a közös céloknak kell alárendelni. Nem valami általános tervezésben, hanem a *konkrét feladatokban* kell megvalósulnia az együttműködésnek, ennek gyakorlati területeit kell meghatározni. Az együttműködés mélységét, jellegét meghatározza a szintér, ahol az megvalósul és a személyi ellátottság. A személyi feltételek megjavítására vonatkozó igények jogosak. A személyi kérdések azonban a megyék hatáskörébe tartoznak, a továbbfejlesztés problémáját a megyében kell megoldani. A hatósági jogkörre vonatkozóan kifejtette, hogy a *Művelődésügyi Minisztérium* már eleve az új gazdasági mechanizmusnak megfelelő álláspontot képviselte és a decentralizálás elvi álláspontjára helyezkedett. Az intézményi hatáskőről szólva azt a véleményt fejtette ki, mely szerint a *járásai intézmények módszertani tevékenységét kell erősen fokozni*, beleértve az ellenőrző tevékenységet is. Az ellenőrzés, a felügyelet, a járási tanácsoknál is probléma, megoldásának feltétele, hogy hatékonyabbá váljék a népművelési tevékenység.

Jól fejezte ki az értekezlet szellemét *Vizi László* járási könyvtárigazgató felszólalásának következő mondata: „Ezzel az értekezlettel végre le kell zárni a 'két szomszédvár' vitáját.”

Unesco-kiadványok az Országgyűlési Könyvtárban

Napjainkban az országok közötti együttműködésben mind nagyobb szerepet játszanak a nemzetközi szervezetek. Számuk, jelentőségük nő, munkájuk intenzívebbé, sokoldalúbbá válik. Kiemelkedő azoknak a szervezeteknek a tevékenysége, amelyek a gazdasági, társadalmi vagy kulturális élet egy-egy különösen fontos területén fejtik ki működésüket mint az ENSZ-hez szorosan kapcsolódó ún. szakosított szervezetek. Ezek egyike az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete — az angol elnevezésének rövidített formájában közismert Unesco —, amely 1946-ban létesült azzal a céllal, hogy a népek közötti tudományos, kulturális és nevelésügyi kapcsolatokat előmozdításával hozzájáruljon a nemzetközi együttműködés kiterjesztéséhez. Alkotmányá értelmében három nagy feladatköre van:

- a tudás megőrzése és fejlesztése,
- a népnevelésnek és a kultúra terjesztésének támogatása,
- a tömegtájékoztatási szervekkel való együttműködés, ezek munkájának elősegítése, összehangolása.

Az Unesco tevékenysége részben a tudományterületek sokfélesége, részben a tagállamok problémáinak, erőforrásainak, szükségleteinek és törekvéseinek különbözősége miatt igen sokrétű. Az ENSZ-szel és más nemzetközi szervezetekkel való együttműködés, a nevelés- és oktatásügy, a természet- és alkalmazott tudományok, a társadalomtudományok, a kulturális ügyek, a tájékoztatás és ismeretközlés terén végzett munka, a nemzetközi konferenciák szervezése, a kutatások koordinálása, nemzetközi szerződések kidolgozása, felmérések, vizsgálatok és számos más tevékenységi forma eredményei többek között a szervezet kiadványaiban csapódnak le és válnak hozzáférhetővé.

Az Unesco megalapítása óta több mint 4000 kiadványt tett közzé, többnyire angol, francia és spanyol nyelven. A kiadványok egy része időről időre megjelenő, tényeket, adatokat ismertető kézikönyv; más kiadványok részproblémákkal foglalkoznak, kutatási eredményeket összegeznek, további kutatásokhoz kiindulópontul szolgáló elemzéseket tartalmaznak. Az Unesco saját kiadásában — folyóiratain kívül — évente mintegy 50 kiadványt jelentet meg, és hozzávetőleg ugyanennyi azoknak a műveknek a száma, amelyek az Unesco közreműködésével vagy támogatásával más kiadóknál jelennek meg.

Az alábbiakban néhány olyan Unesco-kiadványra szeretnénk felhívni a figyelmet, amelyek elsősorban igényt tarthatnak a könyvtárosok érdeklődésére. (Természetesen ilyen rövid terjedelemben éppen csak ízelítőt adhatunk a már említett kiadvány-mennyiségből, de az érdeklődők részletesebben tájékozódhatnak az Unesco saját jegyzékeiből, sőt rendelkezésükre áll az Unesco-kiadványok válogatott bibliográfiája is, amelyet Gombocz István összeállításában évente tesz közzé a Magyar Unesco Bizottság. Ebben a kiadványok bibliográfiai adatait rövid annotáció követi.)

Mindenekelőtt meg kell említeni az Unesco *Statistical yearbook — Annuaire statistique c. évkönyvét*, amely az oktatás, a könyvtár- és múzeumügy, a könyv-, folyóirat- és újságkiadás, a film, a rádió és a televízió elterjedésére vonatkozó legfontosabb adatok tárháza.

Az Unesco az alábbi könyvtárügyi és dokumentációs sorozatokat adja ki: *Unesco bibliographical handbooks* és *Unesco manual for libraries* illetve *Documentation and terminology of science*. Anélkül, hogy akár a sorozatok köteteit vagy a további könyvtári vonatkozású kiadványokat részleteznénk, fel szeretnénk hívni a figyelmet még legalább egy-két olyan, a könyvtári munkában nélkülözhetetlen kézikönyvre, mint pl. a *Handbook on the international exchange of publications*, amelynek 3. kiadása 1964-ben jelent meg, s amely az angol, francia, spanyol és orosz nyelvű általános bibliográfiai tájékoztatáson kívül a nemzetközi cserében részt vevő tudományos intézeteket, könyvtárakat ismerteti országokként, s közli ezek cserekiadványainak címét is; vagy az *Unesco handbook of international exchanges c. kiadványra*, amely a nemzetközi kapcsolatok és személycsere ugyancsak négy nyelvű, nélkülözhetetlen adattára.

Szólni kell még az Unesco legrégebb folyóiratáról, az *Unesco Bulletin for Libraries*-ről, amely külön angol, francia, orosz és spanyol kiadásban jelenik meg évenként hatszor és közöl cikkeket, híreket a könyvtárügy illetve a dokumentációs területéről; valamint az Unesco munkáját támogató Nemzetközi Dokumentációs és Levéltári Tanácsadó Bizottság *Bibliography, Documentation, Terminology* című sokszorosított folyóiratáról, amely ugyancsak évente hatszor jelenik meg és folyamatosan ismerteti a tagállamok bibliográfiai és dokumentációs tevékenységét.

Az Unesco is megszervezte tagállamaiban — az ENSZ-hez és néhány más szakszervezethez hasonlóan — letéti könyvtárakat, amelyeket folyamatosan ellát kiadványaival. Magyarországon az *Országgyűlési Könyvtár* gyűjti az Unesco teljes anyagát — *angol és francia nyelven*, és azt az ugyancsak a könyvtárban levő *ENSZ-letéti gyűjteményhez csatolva*, a könyvtár törzsszállományától elkülönítve, szabadpolcos elrendezésben tárolja. A gyűjteményben a kiadványok csoportosítása a következő:

- hivatalos kiadványok (a közgyűlés jegyzőkönyvei, határozatai, a főigazgató jelentései, költségvetések, a tagállamok jelentései, a végrehajtó tanács üléseinek jegyzőkönyvei és határozatai stb.);
- önálló kiadványok (évkönyvek, kézikönyvek, tanulmányok, jelentések, a különböző konferenciák jegyzőkönyvei stb.);
- sorozatok;
- folyóiratok.

A kiadványokról a gyűjteményben külön katalógusok készülnek: betűrendes-, szak- (az Országgyűlési Könyvtár szakrendszerében), raktári és az Unesco belső jelzete szerinti katalógus. A betűrendes és a szakkatalógus anyaga a könyvtár olvasói katalógusába is beépül.

Balázs né Veredy Katalin

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA és az Akadémiai Kiadó „A szovjet és a magyar tudomány kapcsolata könyvekben” címmel közös kiállítást rendezett a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából megtartott akadémiai ünnepi ülészak keretében, az Akadémia aulájában. (Sz.)